

העם

הזמן

עושה את שלו,

אבל מה?

ביום הראשון של השבוע הכיל העמיר הראשון של אחד היומנים - הארץ - 16 ידעות. ל-13 מהן היה מכה משותף. הן נגעו ליחסי ישראל-ערב:

- מטוסי סוחוי 7 מצרי הופל בסיני, שני הונט.
- לאחר תקרית היריות ממזרח ירושלים - צה"ל פוצץ שישה בתים באבו-דס. שעה אחרונה: אש מצרית בתעלה.
- בול לתעלה - יבקר במצרים.
- פניות מצד או תאנטי וארה"ב להאיץ את מועד שוב הפליטים.
- היום פגישת תלם-אבן.
- מקורות בקאהיר: חוטיין יגיש לפיט' גה תוכנית חדשה לפתרון בעיית פלסטיין.
- בורגיבה קורא לערבים להכיר בקיום ישראל.

- בירות: מר"מ על פתיחת התעלה.
- גוטינג בקאהיר: ייצא לדמשק.
- ישראל תפסיק ביום ג' מסירת אישור רי המעבר (לפליטים).
- ארמון הנציב נחסר למשקיפים.
- חייל טורי נהרג בהתקלות עם נש"מ צה"ל.

די היה בקריאת הכותרות בלבד כדי להיחזק שהבעיה הערבית הפכה למרכז החיים הלאומיים - וכמעט לנושא היחיד העומד על הפרק.

בנות היענה. מי שחשב כי אחרי היצחקון המזהיר במלחמת-השת"ה ייעלם הבעיה זו, לפחות זמנית, טעה. קרה בדיוק ההיפך.

כלפי חוץ, נשאר מצב-המלחמה בעיצומו, ורק עבר מן הוויה הצבאית הסדירה לזירה הבדינית.

ועם צירוף מיליון וחצי ערבים למרחבי השליטה של המדינה, זכתה ישראל בסעם הראשונה בבעייה ערבית פנימית בעלת ממדים עצומים, העלולה לשנות את כל מהותה של המדינה, רוחה ופעילותה.

לראשי המדינה היה נדמה כי הבעייה תיעלם, איכשהו, אם רק יתנו לזמן לעשות את שלו, ולא יחליטו בינתיים שום התייחסות.

מאורעות השבוע הוכיחו שזהו דמיון שוא. הבעייה הולכת ומחריפה - וגם היא אורח הארץ ביותר התחיל להרגיש שנגיע הזמן לקביעת מדיניות ברורה.

דיעות

מדים

לכולם!

על ישראל להמשיך ולשבת על גדות הירדן; אסור להחזיר שטחים כבושים; אין לתת אזרחות ישראלית לתושבי הרצועה, הגדה, הרמה וסיני; אסור להחזיר פליטים, יש ליישב את השטחים הכבושים ביהודה, בגליל ובכל דרך אחרת!

מחאות-כפיים סוערות, ואיסור הראל, שי העלה דרישות אלה לפני קהל מאוינים מצומצם ומבוחר, התיישב על כיסאו וכבש את פניו בידיו.

אייאמון באלדהים. זה אירע השבוע, בכנס מיוחד של צעירי המפד"ל, בתל-אביב. הראל הופיע לפני הצעירים חובשי-הכיפות הסרוגות כמומחה לבעיות בטחוניות פנימיות. כך נאמר בזמנות. אך מלבדו היו גם מומחים אחרים.

סגן שר-הפנים, ישראל שלמה בן-מאיר, הופיע בהרצאה מדינית וקבע, בין השאר:

- "עצם הכיבוש, הוא המקדש אותנו"
- "כל ויתור איזושהו מביע איאמון ב"קדושברוך-הוא!"
- "הדתיים הם בעד ארץ-ישראל שלמה,

שלוש הידעות האחרות באותו עמוד: נאצר מסכים לפניו מתימן תוך 3 חודשים.

- אשכול ואבן יוצאים לחופשה.
- מרכז מפא"י יאשר היום האיחוד.

מי יגיע ראשון לקאהיר?

אתם יודעים מה עושה אייבי נתן בקפריסין? אתם יודעים למה התערב יגאל אלון אישית, כדי שהמטרה תחזיר לו את דרכו המותרת?

את השאלה הציגו כמה מאנשי-הצמרת של רפ"י. הם גם היו מוכנים לספק את התשובה - והשתדלו שזו תישמע כמשהו חמור ומחריד. הם גילו:

"אלון שלח את אייבי נתן לקפריסין, כדי שיסדר לו פגישה עם נאצר!"

ומה רע בכך? "הוא מת לגנוב את ההצגה מדיין. הוא מת לזכות במירוץ אל ראשות הממשלה.

"אם ייפגש עם נאצר - אפילו לצידום שה חמש דקות - זה מספיק."

ברור לו שהוא לא יכול למנוע את איחוד רפ"י-מפא"י - לכן הוא משתלל לרפוק את דיין בתוך המפלגה.

☆☆☆

בשמיעה ראשונה - זה נשמע דמיוני. אבל בהדלפות היה גרעין גדול מאוד של אמת. אנשי רפ"י, כמובן, פירשו את הגרעין הזה כפי שנוח להם. הם אמרו, פחות או יותר:

יגאל אלון מקנא בדיין. הוא נוסה להתחרות בו. יומיים אחרי שדיין הכריז כי אסור להחזיר את הגדה - מיהר אלון והכריז משהו עוד יותר קיצוני.

אבל העם מאמין יותר לדיין שהוא קיצוני. **ואז בא עניין הפגישה עם נאצר.** וגם בזה יש תקרים הנוגעים למשה דיין.

מייד עם תום קרבות ששת-הימים, כתב פיאר מנדס-פראנס, ראש הממשלה לשעבר של צרפת, מכתב למשה דיין. הוא הציע לו:

"פנה באופן אישי וישיר לגמאל עבד-אל-נאצר. צא לתעלת-סואץ, ומשם הציע לו פגישה של הייל עם חייל."

הקריאה הוראמטית הזאת עשויה להצליח. "אם לא תצליח - היא תסגין את רצונה של ישראל לשלום." דיין, כשר בממשלה, לא ראה את עצמו חופשי לעשות כעצת מנדס-פראנס. הוא שאל את לוי אשכול.

יגאל אלון ואייבי נתן

יגאל אלון מוכן

באותה הזמנות מה יוכל להציע למצרים, תמורת הסכמתם להסדר כלשהו עם ישראל.

אייבי עצמו סיפר, אחרי שחזר מטיסתו, כי דיבר עם המצרים, כשנפגש עימם בפורט-סעיד, על יגאל אלון, כעל המנהיג הישראלי עימו אפשר להגיע להסדר.

תשובת המצרים היתה: "מי זה יגאל אלון?" הסתבר כי הם לא שמעו עליו כלל. כשהראה להם אייבי את תמונתו של אלון בחברת השחקנית גילה אלמגור, התעניינו המצרים יותר בגילה מאשר ביגאל.

אייבי עצמו, לפי דבריו, לא התכוון לחזור מפורט-סעיד לישראל. המצרים אמרו לו, "חזור לקפריסין, חכה 24 שעות ותקבל תשובה מאיתנו."

אולם בדרכו חזרה לקפריסין סחפו הרוחות את מטושו והוא נאלץ לחזור ולנחות בישראל.

כאשר חזר לארץ, ופירסם את סיפור טיסתו, קפץ יגאל אלון על הרעיון. אם באמת מוכנים המצרים לדין, כלשהו עם נציג ישראלי על תנאים להסדר, מדוע שלא יהיה הוא נציג ישראלי זה?

כך נולד הרעיון שאייבי יחזור וישוכך לקפריסין, שם ינסה להתקשר שוב עם המצרים ולשכנעם להיפגש עם יגאל אלון.

כמתחן אפשרי הובא בחשבון אריק רולו, כתב לה מונט שצור לאייבי בעבר.

וזהו הסיבה, לדברי אנשי רפ"י, מדוע פעל יגאל אלון על-מנת לאפשר לאייבי לצאת מהארץ בדחיפות כזו, ולחזור לקפריסין, משם יוכל להתקשר בקלות יחסית עם המצרים. ללא התערבות אלון, לא היתה המשטרה מתירה לאייבי לצאת מן הארץ, אחרי שהואשם בעבירה על החוק למניעת הסתננות והפר הבטחה מפורשת בכתב שלא לטוס למצרים.

עד כמה תמימה היתה התכנית החדשה ניתן היה להיווכח השבוע. כאשר שמע כתב לה מונט, אריק רולו, המקורב לנשיא מצרים, את הרעיון, הגיב על כך בשיחה טלפונית למערכת העולם הזה:

"זה מצחיק, לא? שדווקא אלון, שהצהיר כי הירדן הוא גבולה של ישראל, יהיה האיש שנאצר יסכים לקבלו."

ראשי-ממשלת ישראל ענה: לא! הנימוק: זהו מחזה פוליטי מובהק, והוא שייך לתחום פעילותו של ראש-הממשלה, או אולי של שר-החוץ.

לכן גנגו הרעיון. עד שבא אלון, וחדש אותו. איך בא הרעיון?

כאן נכנס לתמונה אייבי נתן.

☆☆☆

במים מוספר לפני שיצא אייבי לקפריסין, משם עמד לטוס לפורט-סעיד, הוא נפגש פגישה מיקרית עם יגאל אלון בקליפורניה. שם גולל לפניו את תוכנית טיסתו למצרים. אייבי גם דן עימו

אלון שותה לח"י אייבי בקיבוץ גינוסר

אחרי-כך דיבר רבי-אלוף חיים לסקוב, גם הוא היה בעד ונגד, כמו קודמיו. גם הצעיר רים שהשתתפו בוויכוח היו כמוהו. אופייני לאותם צעירים היה כתב הצופה, משה אשורן: "לא הקאדי מירושלים ילמד את העם הישראלי פרק בהיסטוריה! תקופה חדשה הגי' עת: דרושים מדים לכולם!"

● "ובכלל, יש ארצות, כמו הולנד, משל, שבהן יש מיניסטריון מיוחד להגירה. אפשר לשכנע אנשים להגר מן הארץ!"

גם בן-מאיר התקבל במחאות סוערות. הוא סיים את דבריו והוכרזה הפסקה. איסור הראל הוציא כיפה מכיסו, חבשה לראשו ו השתתף בתפילת מינהח.

שאינה מצטמצמת רק בתחומי הגדה המערבית

● "אין להיות מודאגים מהחזרת הפליטים האחרונה. זה מתאון בסופו של דבר, כי כל יום יוצאים מהגדה המערבית למזרח חית. זה אפילו יותר ממתאון!"

● "התיישבות יהודית ליד שכם חשו-בה יותר מכל הכרזה מדינית!"